

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. I. Sítne in Deo Desiderium, Odium, Fuga & Tristitia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

homicidii peccata de regno non deturbavit, sicut antea deturbaverat Saullem; cum denegat reprobis gloriam, hominesque in dies juxta iniquitatum ab iis commissarum meritum non punit, & id genus alia: hæc, inquam, cum ex misericordiâ, vel justitiâ præstet, & consequenter motivum aliquod habeat, negationes istas necessariò vult positivè; arguunt siquidem tendentiam positivam, ut constat. Hinc tamen, ut dixi, perperam quis inferret, Deum non posse aliter procedere, & circa res varias merè se habere negativè. Certè nihil video quod con-

trarium evincat.

Disputant hic aliqui de æqualitate & inæqualitate divinorum actuum; utrum nimirum ratione nostrâ, (realiter enim, ut sæpè dictum est, omnia in Deo sunt idem) aliquis inter eos reperiri excessus possit. Sed rem hanc suprà in tractatu de scientiâ Dei discussi, ubi ostendi inter diversos divinæ cognitionis actus dari inæqualitatem, aliosque aliis esse perfectiores. Idem proinde nunc dici debet de actibus voluntatis. Videatur sectio octava hujus Disputationis.

VI.
De æqualitate divinorum actuum dictum est suprà.

DISPUTATIO XXVIII.

De affectibus Divinae Voluntatis.

Undecim diversi animi affectus, sex concupiscibilis, quinque irascibilis.

SANCTVS THOMAS 1. 2. quest. 23. & 25. undecim diversos actus, seu affectus enumerat, sex ad partem, ut ita dicam, animi concupiscibilem spectantes, quinque ad irascibilem. Affectus prioris generis sunt Amor, Desiderium, Delectatio, quibus opponuntur Odium, Fuga, & Tristitia. Affectus verò posterioris generis, seu ad irascibilem spectantes, sunt Spes, Desperatio, Audacia, Timor, & Ira. Cum ergo de Amore & Delectatione, seu Gaudio egerimus, quo pacto in Deo tum respectu sui, tum creaturarum reperiantur, nunc de reliquis inquirendum, possint necne sine incommodo in Deo admitti.

SECTIO PRIMA.

Sintne in Deo Desiderium, Odium, Fuga, & Tristitia.

I.
Deus respectu boni proprii, non habet desiderium, nec fugam contrarium.

UOAD primum, certum est in Deo respectu boni proprii, & perfectionum intrinsecarum, non esse desiderium: hoc quippe est de bono non habito, seu absente; nihil autem à seipso abesse potest. Fugam etiam mali, huic bono oppositi habere similiter nequit, id enim malum ei accidere est impossibile.

II.
Boni verò nostri habere potest Deus desiderium, & fugam oppositi.

At circa bonum nostrum potest Deus habere desiderium; hic enim affectus, ut dixi, est appetitus boni nondum habiti, hujusmodi autem affectum habet Deus; quo sensu S. Chrysostomus Hom. 1. in Epist. ad Ephesios exponit verba illa Apostoli 1. ad Timoth. 2. *Deus vult omnes homines salvos fieri.* Ratio est: nam multa bona creata Deo absunt, utpote cui omnia ab æterno, & modò etiam infinita non sunt præsentia, & ex iis varia per modum finis obtinere intendit, ergo in ea fertur verò affectu desiderii. Et idem est de fugâ mali nostri futuri, aut possibilis. Res verò præteritas, pro tempore quo sunt præteritæ, Deus non desiderat. Ita Suarez hic, lib. 3. de Attrib. positivis, cap. 7. num. 4. Vasquez. 1. p. disp. 84. cap. 1. Contrarium nihilominus tenet P. Granado hic, tract. sexto, Disp. 4. num. 3.

III.
Quo sensu S. Thomas negat Deo desiderium.

Quando autem S. Thomas hic, q. 20. a. 1. ad 2. negat in Deo reperiri desiderium, tum quia desiderium est de bono non habito, tum ob imperfectionem quam hic affectus in se solet involvere: in primis tantum loqui videtur S. Doctor de deside-

rio boni proprii, ut rectè Vasquez & Tannerus citati, quod suprà num. primo diximus in Deo reperiri non posse. Quoad id quod addit de imperfectione, solum fortasse vult, desiderium quod in Deo est respectu boni creati, non esse nostro simile, in quibus desiderium plerumque cum anxietate quâdam, & solitudine est conjunctum.

Circa actum odii, divisos inter se video Theologos, affirmantibus aliis, aliis negantibus, quodque adhuc plus est, sacrarum literarum testimonia pro se utrisque afferentibus: sic enim Sapientiz 11. v. 25. dicitur: *Diligis omnia quæ sunt, & nihil odisti eorum quæ fecisti.* Eodem verò libro, cap. 14. v. 9. *Odium Deo ascribitur, sic enim habetur; Odium sunt Deo impius, & impietas ejus.* Malachiz item primo, v. 3. dicitur: *Dilexisti Deum, Jacob dilexisti, Esau autem odio habuit.*

Notandum, odium esse duplex, abominationis, & inimicitia. Odium abominationis est displicentia de objecto aliquo, dum quis illud averfatur. Odium verò inimicitia id dicitur, quo quis personæ alicui vult malum, pænæ scilicet inflictionem, aut quid simile. De odio itaque abominationis, consentiunt omnes in Deo propriè reperiri: verè enim peccatum, & illius intuitu peccator ei displicet: quo sensu intelligendus est locus ille Sap. 14. proxime citatus: *Odium sunt Deo impius, & impietas ejus.* Ratio autem est, hic siquidem affectus nullam arguit in Deo imperfectionem, sed perfectionem potius; sicut enim rectè rationi consonum est amare bonum, ita non est eidem disforme, imò maximè est conforme averfari & odisse malum. Quare odium hoc modo sumptum, in Deo reperiri admittunt passim Theologi: Molina 1. p. q. 20. a. 1. Suarez hic, lib. 3. cap. 7. num. 5. Vasq. 1. p. Disp. 84. c. 1. Granado Tract. 6. disp. 2. Tannerus d. 2. q. 10. dub. 2. n. 2. 4. & 5. Arriaga hic, d. 25. l. 4. n. 43. & alii. Circa

IV.
Quo sensu in Deo reperiantur actus odii.

V.
Odium duplex, Abominationis & Inimicitia.

Odium malum, arguit perfectionem.

VI. Circa odium inimicitia, in Deo reperitur necne, variant auctores. Negat Ferrara lib. 1. cont. Gent. cap. 96. Salas 1. 2. tract. 9. Disp. 1. sect. 2. Suarez citatus, & alii. Odium quippe inimicitia proprie dictum, est actus, quo malum quis alteri vult, quod malum, seu formaliter quia nocivum illi est, non quia volenti est bonum: Deus autem non hoc modo poenam peccatoribus infligit, precise scilicet quia mala illis est, sed ex affectu justitia, & quia aequitas requirit, ut culpam poena sequatur, & qui in hac vita divinam majestatem offenderunt, post mortem plebantur. Vasquez vero hic, Disp. 84. cap. 3. Alarcon Tract. 3. Disp. 7. cap. 3. Tannerus proxime citatus, & alii affirmant in Deo odium inimicitia erga peccatores proprie reperiri, cumque poenam iis, qua illis mala est, post mortem infligere. Mihi nihilominus prior opinio videtur probabilior, Deum scilicet peccatores punire, non quia hoc illis malum est, sed quia universo bonum, Deoque honorificum; cuius nimirum dignitas postulat, ut laesa tantae majestatis rei, poenas luat.

VII. S. Thomas negat dum lib. 1. contra Gentes, cap. 96. negat esse in Deo actum odii; hic vero q. 20. a. 2. ad 4. affirmat, nullo modo sibi est contrarius; in primo enim loco, vel solum negat Deo odium inimicitia stricte sumptum, vel ait non odisse eum peccatores precise ut naturae rationales sunt; ut sic enim sunt boni, sed mere quia peccatores, quo nomine eos averfatur, iisque poenas jure illis debitas infligit.

VIII. Hinc etiam facile conciliantur Scripturae testimonia circa actum odii in Deo supra num. quarto posita: primus enim locus Sapient. 11. ubi de Deo dicitur: Diligit omnia quae sunt, & nihil odistorum quae fecisti: hoc, inquam, loco sermo tantum est de naturis rerum secundum se, quae bonae sunt: unde Gen. 1. post rerum fere singularum creationem dicitur, vidit Deus quod esset bonum: ac tandem v. 31. additur, Et vidit Deus cuncta, quae fecerat, & erant valde bona. Secundus autem locus: Odio sunt Deo impius & impietas ejus, intelligitur de peccato, quod Deus odit & averfatur. Quod etiam suo modo de loco illo Malachiae dici debet.

IX. Quoad tertium, Tristitia cadere in Deum nullo pacto potest, utpote cum summa felicitate, Dei propria, aperte pugnans: unde nec homo, nec Angelus in statu beatitudinis, illius capax est: & Christi in terris, in mortali corpore degentis anima, non nisi per miraculum dolore ac tristitia affici potuit, Deo ad humani generis redemptionem in hoc dispensante. Quare loca illa Scripturae, quae dolorem Deo ascribunt, ut Gen. 6. v. 6. Tacitus dolore cordis intrinsecus, &c. & ad Ephes. 4. v. 30. Nolite contristare Spiritum Sanctum Dei. Haec, inquam, & si qua sunt hujusmodi, intelligi necessario debent metaphoricè, cum, ut vidimus, tristitia contra imperfectionem nequeat in Deo reperiri. E contra vero, ubi Sacrae Literae Deo gaudium tribuunt, intelligi possunt ac debent proprie, cum hic affectus Deum nullo modo dedecet.

SECTIO SECUNDA.

De ceteris affectibus Divinae voluntatis. Vbi etiam de intentione & electione.

I. Agendum hic de affectibus, qui in nobis ad partem concupiscibilem pertinent: R.P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. 1.

nunc de illis quoque agendum, qui spectare dicuntur ad irascibilem, nempe de Spe, Desperatione, Audacia, Timore, & Ira.

Ipsum itaque Spem in Deo reperiri non posse, certum est: tum quia, ut ait Vasquez hic, disp. 84. cap. 1. num. 3. actus spei respicit superiorem, seu potentio rem, a quo id tribuatur quod speramus; ex quo manifestum est, in Deo Spem esse non posse, cum is omnium supremus sit ac potentissimus. Tum praecipue, quia, ut docet S. Thomas, spes respicit bonum arduum, seu in cujus adeptione, aliqua apparet difficultas, & ex natura sua tendit ad superandam difficultatem: Deo autem nihil esse potest difficile. Et in hoc differt Spes a Desiderio, quod licet interdum feratur etiam in difficile, ex natura tamen sua non tendit ad superandam difficultatem; hoc siquidem peculiariter ad irascibilem spectat, ad quam Spes pertinet, ut verferetur circa res difficiles, vel eas superando, quod spei proprium est, vel succumbendo, & animum abjiciendo, quod facit Desperatio, hoc nomine a Deo quam longissime removenda.

Audacia etiam & Timor circa arduum versantur: illa supra vires aliquid aggreditur, qua de causa dari in Deo non potest, cujus virtus res omnes, quantumvis difficiles, infinitis gradibus excedit. Timor vero est de malo, quod aliqua ratione censet quis, aut saltem suspicatur sibi eventurum, quod nefas foret de Deo cogitare. Licet autem Timor esse etiam queat de malo amicorum, nihilominus, ut recte Vasquez citatus, num. 4. est de malo illo alterius apprehensio quasi esset proprium, quod in Deum cadere nullo modo potest. Adde, Timorem, ut dixi, circa arduum & difficile versari; Deo autem, ut ostensum est, nihil esse potest difficile.

Denique circa iram, inveniatur necne in Deo, non parva est inter auctores dissensio. Suarez hic, lib. 3. de Attrib. positivis cap. 7. num. 8. & Opusc. de Justitia Dei, sect. 5. initio, cum aliis docet, esse inter Theologos dissensio. Irram proprie sumptam in Deo reperiri, secutus Lactantium lib. de Ira Dei, cap. 5. Vasquez e contra, 1. p. Disp. 84. cap. 4. Granada hic, Tract. 6. Disp. 4. num. 7. Tannerus 1. p. Disp. 2. q. 10. dub. 2. num. 8. Arriaga 1. p. Disp. 25. sect. 4. num. 43. & alii negant iram strictè dictam esse in Deo, sed lato tantum modo, & metaphoricè sumptam.

Quaestio hujus decisio ab eo pendet, in quo situs sit conceptus formalis irae. Si enim vel perturbationem aliquam, vel dolorem includat, aut praesupponat, ut volunt plerique ex antiquis, certum est in Deo reperiri iram non posse, cum haec manifestam in habente arguant imperfectionem. Sin autem, ut post Lactantium affirmat Suarez citatus, aliud nihil sit ira quam appetitus ulciscendi, nulla hic involvitur imperfectio, nec quidquam Dei excellentia indignum.

In eam ergo partem magis propendo, ut iram proprie & strictè sumptam in Deo reperiri existimem: tum quia iram Deo toties divinae literae attribuant; tum quia nec dolorem, nec ullam perturbationem (licet cum his in nobis ut plurimum semper reperitur) in conceptu suo essentiali includit: sicque S. Augustinus lib. 13. de Trin. cap. 16. Ira Dei, inquit, nihil aliud est, quam iusta vindicta: in quo conceptu clarum est nullam imperfectionem involvi. Unde S. Thomas hic, q. 20. a. 1. ad 2. Ira Dei, non alio modo iram Deo negat, nisi secundum perturbationem & alias imperfectiones, cum quibus in nobis ira contingit, quae tamen de essentiali irae conceptu non sunt, ut vidimus, sed solus appetitus

Hic ad irascibilem spectantibus.

II. Spes in Deo reperiri nequit, quia respicit bonum arduum.

III. Audacia & Timor esse nequeunt in Deo.

IV. Sine ira proprie dicta in Deo, magna est inter Theologos dissensio.

V. In quo consistat essentialis conceptus irae.

VI. Probabilis est, iram proprie dictam, in Deo reperiri.

Quo sensu S. Thomas iram in Deo dari negat.